Jaargang 3 no. 1 3 februari 1956.

Coolia

CONTACTBLAD VAN DE NEDERLANDSE MYCOLOGISCHE VERENIGING

Secretariaat: Mej. Dr A. Jaarsveld, Hugo de Vries-Laboratorium,
Plantage Middenlaan 2 a, A'dam C.

Redacteur: C. Bas, Merelstraat 43, Leiden.

Auteursrechten voorbehouden.

Dr H.A.A. VAN DER LEK OVERLEDEN

Op Oudejaarsdag 1955 is te Wageningen ons erelid Dr H.A.A. van der Lek op bijna 75-jarige leeftijd plotseling overleden.

Ik stel er prijs op hem op deze plaats reeds met enkele woorden te gedenken; het is de bedoeling dat een In Memoriam in de a.s. uitgave van Fungus zal verschijnen.

De Heer Van der Lek behoorde tot onze oudste leden. Tezamen met Mej. Cath. Cool is hij het geweest, die door het schrijven van „Het Paddenstoelenboekje", later geheten „Paddenstoelenboek", en voorts in vele geschriften alsmede op talrijke vergaderingen en excursies enorm heeft bijgedragen tot de studie van èn de liefde voor onze paddestoelen.

In de Vereniging was hij meer dan 30 jaar actief werkzaam, eerst als Conservator, later als Secretaris, Onder-Voorzitter en Bibliothecaris. Zeer terecht werd hij dan ook in 1947 bij het neerleggen van deze laatste functie tot erelid benoemd.

Al dit verenigingswerk werd verricht naast zijn dagelijkse, wetenschappelijke arbeid.

De laatste jaren zagen wij hem in de Vereniging weinig. Zelf bezocht ik hem de laatste maal in Augustus jl. Hij was toen nog druk aan het werk en vol plannen voor de toekomst.

Een werkzaam en welbesteed leven is thans ten einde gekomen, een dankbare herinnering nalatend.

De begrafenis heeft op 4 januari in alle stilte plaats gevonden. Helaas was ik persoonlijk die dag verhinderd, doch Mej. J.P.S. Smit

heeft het Bestuur vertegenwoordigd. Aan het graf heeft Prof. Dr A.J.P. Oort ook namens de Vereniging gesproken.

Haarlem, Floraplein 9. G.L. van Eyndhoven

MEVR. E. VAN DER LEEK-BOOM OVERLEDEN

Tot ons leedwezen bereikte ons het bericht dat ons mede-lid Mevr. E. van der Leek-Boom op 13 januari 1956 is overleden.

F I N A N C I Ë N

De penningmeesteresse verzoekt alle leden, die hun contributie over 1955 of 1956 nog niet betaald hebben, deze te willen storten op postrekening 90902 ten name van: Penningmeester Ned. Myc. Ver. te Amsterdam, voor 1 maart a.s.! De contributies, die op 1 maart nog niet zijn ontvangen worden met een verhoging van ƒ 0,50 inningskosten per postkwitantie geïnd. De contributie is ƒ 6,50 per jaar, huisgenoten en studentleden ƒ 3,25.

Aan de deelnemers aan de leesportefeuille wordt verzocht de ƒ 5,00 voor 1955 voor 1 maart a.s.! te gireren op postrekening 90902 en de ƒ 10,00 voor 1956 uiterlijk 1 mei a.s. al of niet verhoogd met verschuldigde boete wegens niet op tijd doorzenden.

Mej. J.P.S. Smit

Algemene Ledenvergadering

op Zaterdag 14 april 1956, aanvang 14.00 uur, in het Phytopathologisch Laboratorium "Willie Commelin Scholten" te Baarn, Javalaan 20.

A g e n d a

A. Huishoudelijke vergadering
1. Opening.
2. Notulen en ingekomen stukken.
3. Jaarverslagen.
4. Benoeming van een kascommissie voor 1956.
5. Verkiezing van een bestuurslid wegens periodiek aftreden van Mej. Dr. A. Jaarsveld (herkiesbaar). Eventuele tegencandidaten indienen vóór 26 maart bij het Bestuur.
6. Excursies in 1956.
7. Europese paddestoelenweek (17-25 september 1956) in Brussel.
8. Rondvraag.

Pauze waarin eenvoudige gemeenschappelijke maaltijd in een restaurant.

B. Wetenschappelijke vergadering (aanvang 19.30 uur).

9. Mycologische bijdragen en mededelingen van Baarnse en eventueel van andere leden, o.a. van Dr J.A. von Arx, Mej. Dr G.E.Bunschoten, Ir G. van den Ende, Dr G.A. de Vries.

10. Sluiting (einde der vergadering omstreeks 21.00 uur).

De secretaresse Dr A.J. Jaarsveld.

BIJEENKOMST FLORACOMMISSIE

Zaterdag 3 maart, 2,30 uur, Rijksherbarium Nonnensteeg 1 (naast Universiteitsgebouw aan Rapenburg), Leiden.

Een ieder wordt verzocht iets te laten zien of iets te vertellen van aardige vondsten van het afgelopen jaar. Alle leden zijn welkom, ook zij die slechts willen luisteren.

Er zal gelegenheid zijn Rijksherbarium en collecties te bezichtigen.

ENKELE OPMERKINGEN OVER DE MYCOFLORA VAN HET AMSTERDAMSE BOS (III) (slot)

Vermelding verdient vervolgens het geslacht Crepidotus, waarvan behalve de bekende, in het Amsterdamse Bos zeldzame C. mollis, o.a. nog een interessante soort te vinden is, C. cf. fragilis, een fraaie witte soort, tot 5 cm groot, die nog niet met zekerheid gedetermineerd kon worden. Telkenjare verschijnen op één bepaalde plaats hiervan een hele massa vruchtlichamen, die de indruk wekken uitgestrooid te zijn op afgevallen takken, waarop ze maar ter nauwernood zijn vastgehecht. Van deze soort, evenals van vele andere hier niet genoemde soorten, verschijnt te zijner tijd een gedetailleerde studie. Behalve de bekende C.(Dochmiopus) variabilis is vrij geregeld de minder bekende C. subsphaerosporus te vinden, die zich van de vrij variabele vorige soort in het veld al duidelijk onderscheidt, door zijn forsere gedaante en het hogere, meer vlezige hoedje. Eventuele twijfel aan de identiteit verdwijnt bij microscopische contrôle, door het naamgevende kenmerk, nl. practisch ronde sporen. Deze soort wordt zeker veelal over het hoofd gezien.

De gelegenheid is te mooi om niet te zeggen dat hetzelfde ongetwijfeld zal gebeuren met de hier nog niet gevonden Clitopilus pleurotelloides die, naar de heer Huysman mij meedeelde, in ons land vrij algemeen moet zijn, maar die ik pas zeer onlangs leerde kennen bij microsco-

pische contrôle van wat ik zeker C. variabilis dacht te zijn. Een beetje achterdocht is dus wenselijk en omdat de meeste van onze mycologisch geïnteresseerden deze soort vermoedelijk niet kennen, verdient het aanbeveling zo nu en dan wat „roze schelpjes" microscopisch te testen. De typische Clitopilus-sporen, welke door hun lengteribben op de top gezien zes- tot achtkantig zijn, sluiten alle twijfel uit. Het is natuurlijk altijd zeer nuttig alle verdachte vormen van bekende soorten microscopisch te onderzoeken.

Min of meer bij bovengenoemde soorten thuishoren doet Rhodotus palmatus, die een aantal jaren geleden op een paaltje gevonden moet zijn. Ik heb deze soort zelf nooit gezien, maar aan de determinatie van een dergelijke karakteristieke soort valt nauwelijks te twijfelen.

In aanvulling op het Lepiota-betoog moet nog gezegd worden, dat van het (onder)geslacht Leucoagaricus een drietal soorten te vinden zijn in „Het Bos"; vrij algemeen L. naucina en L. rhacodes en zeldzaam L. procera, dit om te voorkomen dat een misverstand zou ontstaan door het niet vermelden in het eerste artikel.

Verschillende groepen hebben nog aardige representanten in „Het Bos", zoals Naucoria centunculus, een typisch dadelbruin mat zwammetje op elzenstompjes en Ripartites tricholoma, die de kans loopt als een Clitocybe spec. genegeerd te worden, al is de habitus duidelijk verschillend. Voorts de fraaie gele Bolbitius vitellinus, vergankelijk als de verwante inktzwammen, waaronder het hazepootje Coprinus lagopus opvalt; maar vooral de op dode rietstengels algemene C. friesii is aardig. Deze gelijkt met zijn vlokkig wit hoedje wat op de vorige, maar bij vegen met de vinger blijft het hoedje wit, terwijl de eerstgenoemde onder zijn losse schubjes zwartgrijs blijkt te zijn. C. friesii is misschien weinig bekend, hoewel algemeen. In het Naardermeerboek vindt men hem b.v. als Coprinus spec.

Van de Flammula's (nu Dryophila te noemen) is naast twee gewone soorten (F. lenta en F. gummosa) de moeite waard, F. alnicola met bruine steelbasis, die nogal eens miskend wordt. Daarbij is hij verre van algemeen en b.v. zeldzaam in „Het Bos", dat aan elzenstompen zo rijk is. Van een vijftal Agrocybe-soorten moet genoemd worden een soort die mij bijzonder belang inboezemt. A. cf. aegerita, een forse, tot 8 cm grote zwam, die op verschillende stompen van het gezuiverde wilgenbosje vroeger te vinden was. Hij is inmiddels af te schrijven, al wordt naar een nieuwe vestiging uitgezien. Het is ook al zou de naam niet juist zijn, een bijzonderheid voor ons land. Een zeer gedetailleerde beschrijving en goede tekeningen geven wat meer houvast dan bij andere vondsten uit vroegere perioden, maar de microscopische kenmerken zijn te summier beschreven en er is geen materiaal

bewaard. Een goede les dus weer.

Samenvattend kan gezegd worden dat bijna alle soorten die langs wegkanten, in parken en op boomstompen groeien in „Het Bos" te vinden zijn, zodat aan de fantasie een honderdtal overgelaten worden.

Van het geslacht Mycena mogen niet onvermeld blijven: M. acicula, avenacea, corticola, pura, pseudocorticola, speirea, stylobates, tenerrima en vitrea, evenmin als de Mycena-achtige Delicatula candida, het zuiver witte zwammetje dat trouw zijn heil zoekt bij smeerwortels en daar regelmatig een florissant bestaan leidt.

Het is nu als afsluiting van de plaatjeszwammen nodig de weinig bekende geslachten Citocybe en Psathyrella te bespreken. Een zekere symboliek kan men hierin zien, omdat ze bij de bestudering ook een beetje achterop komen. Toch is vooral het laatste geslacht soortenrijk aanwezig. Van beide geslachten worden de bekende soorten genoemd.

Van Clitocybe zijn de „weide-bewoners" C. dealbata en C. rivulosa in grasvelden te zien. In de bosjes C. suaveolens en C. fragrans en misschien nog een dergelijke soort, benevens verschillende C. diatreta-achtige soorten, waarvan de verschillen zeer moeilijk duidelijk zijn vast te leggen. Verder zijn er nog een slanke witte soort aanwezig, C. cf. candicans en nog een tweetal bekenden, hoewel nu niet meer te vinden, C. nebularis stond nl. heel mooi in het wilgenbosje en C.connata leverde eens twee dichte bundels langs een pad op sintels.

Psathyrella tenslotte is niet erg goed bestudeerd. Talrijk is de variabele P. candolleana, veel minder algemeen P. appendiculata (hydrophila) en enkele malen is op lisdoddenresten op vochtige plaatsen P. typhae gevonden. Ook P. atomata meen ik met zekerheid gedetermineerd te hebben. Aan diverse vondsten zijn namen gehecht als: P. corrugis, gracilis, spadiceo-grisea, en subatrata, terwijl daarnaast een tiental andere vondsten, die gedeeltelijk goed bestudeerd zijn, nog ongedetermineerd gebleven zijn. Van P. marcescibilis (fragilissima) zijn met vrij grote zekerheid twee vormen gesignaleerd. Het aantal soorten Psathyrella is moeilijk te schatten, maar moet zeker in de twintig lopen.

Het is dus zaak dit complexe geslacht hier uitvoerig te bestuderen en dat zal zeker gebeuren. Een bezwaar is dat hij de vele soorten die een excursie oplevert de moeilijk te typeren vertegenwoordigers niet altijd aan bod komen en dat vele vondsten bijv. bij gebrek aan jonge stadia geen goede bestudering toelaten.

Om billijkheidsredenen mogen de houtzwammen niet geheel onvermeld blijven, waarbij ik mij echter tot de belangrijkste beperk. Interessant

zijn bijv. Polyporus arcularius, brumalis, en varius. Enkele malen is ook Trametes suaveolens gevonden, terwijl Ganoderma applanatum niet zeldzaam is. Op de grond treffen we in een perceel regelmatig Polystictus cinnamomeus aan, en zelfs kwam hier de niet verwachte toefige labyrinthzwam Heteroporus biennis te voorschijn bij inspectie van een twintigtal manden paddestoelen van een schoolexcursie. De grootscheepse opruiming die zo'n excursie houdt, verdient weinig aanbeveling, omdat de rijkste gedeelten van „Het Bos" daardoor vaak „tabula rasa" worden. Misschien juist daardoor zijn enkele opvallende Agaricus-soorten niet meer terug gevonden, daar deze door zo'n excursie niet gespaard worden; en die excursies zijn talrijker dan men vermoedt.

Tot besluit nog enkele Ascomyceten, zoals Geopyxis cupularis, algemeen op de grond, en Lachnea haemisphaerica, resp. beige en bruin, en enkele grotere als Plicaria badia en Aleuria vesiculosa. Zowel Helvella crispa als lacunosa staan als gevonden geboekt, maar dat behoeft nog microscopische bevestiging.

Hiermede moeten deze toch al uitgebreide opmerkingen besloten worden. Men mene vooral niet dat het Amsterdamse Bos nu wel aardig bekend is, al lijkt het wel iets. Het is per slot van rekening niet om de goed bekende soorten, maar om de minder bekenden en onbekenden te doen en daarmee is men niet zo gauw klaar. Vele belangrijke soorten, enkele tientallen, moeten nog teruggevonden worden en iedere excursie levert nieuwe gezichtspunten en nieuwe fungi op. De kleinere discomyceten en de resupinate houtzwammen zijn nog nauwelijks bekeken en er valt dus nog heel wat te doen. Overigens is zelfs bij een volledige inventarisatie pas een basis gelegd voor het zeer interessante successieonderzoek.

Mocht iemand zich geroepen voelen, iets bij te dragen tot de mycologische bestudering van het besproken gebied, dan zijn mijn kaartsysteem en beschrijvingen vanzelf tot zijn beschikking.

W.J. Reijnders, Govert Flincstr. 129hs, A'dam (Z)

BIJ DE 50e VERJAARDAG VAN DE DEENSE MYCOLOGISCHE VERENIGING

Ter gelegenheid van haar 50-jarig bestaan nodigde de Deense Mycologische Vereniging (Foreningen til Svampekundskabens Fremme) een aantal buitenlandse gasten uit, die ongetwijfeld de beste herinneringen zullen bewaren aan hun verblijf van 30 september tot 5 october 1955. Hetgeen dan ook werd geboden zal moeilijk te overtreffen zijn.

Het programma was niet overladen, wel doordacht en plezierig afwisselend, terwijl de prettige aard van de Denen de feestelijkheden het karak-

ter van een familiebijeenkomst gaf. Het was bovendien uitstekend gezien de gasten de tijd te geven op eigen gelegenheid en naar eigen aard van de stad Kopenhagen te genieten.

In een der voorsteden was de paddestoelententoonstelling ingericht, niet bijzonder rijk (want het jaar was niet gunstig), maar interessant door de grote hoeveelheid resupinate Basidiomyceten en tot bijzondere schoonheid verheven door de kunstzinnige tafel- en wandversiering.

Het diner op het eind van de eerste excursiedag bepaalde zonder twijfel de stemming van de volgende dagen, terwijl de lezingen van Prof. Dr J.A. Nannfeld (Upsala), Prof. Dr C.F. Ingold (Londen) en Ir M. Locquin (Parijs) op de avond van de tweede excursiedag voor het evenzeer gewaardeerde geestelijke voedsel zorgden.

Van de excursies, die de deelnemers door Sjaellands interessante landschappen naar Gribskov, Jaegersborg Dyrehave bij Klampenborg en Tisvilde Hegn voerden, kan worden gezegd, dat deze in stijgende lijn waren.

R.A. Maas Geesteranus

B O E K B E S P R E K I N G

M. Moser, Blätter- und Bauchpilze, (H. Gams Kleine Kryptogamenflora, band 2b), 2e druk. Gustav Fischer Verlag, Stuttgart 1955, 327 p., 17 tekstfig., prijs f. 16,50.

Door velen werd op het herverschijnen van dit werkje gewacht, daar de eerste druk (zie boekbespreking Fungus 23 : 60, 1954) reeds lang is uitverkocht.

Het boekje, determineerwerk voor alle Midden-Europese Agaricaceae en Gastromyceten in zakformaat, zoveel mogelijk naar macroscopische kenmerken, is geheel omgewerkt. Vele soorten zijn toegevoegd, waardoor het totale aantal opgenomen soorten 2153 geworden is.

Voor de amateurmycoloog is dit ongetwijfeld momenteel het beste determineerboekje dat tegen betrekkelijk lage prijs te krijgen is.

C. Bas

T E K O O P G E V R A A G D

door M. van Vuure, Asterstr. 2, Winterswijk: RICKEN, DIE BLÄTTERPILZE.

BETREFFENDE UITGAVEN VAN DE N.M.V.

Per vergissing is in de lijst van verkrijgbare uitgaven van de N.M.V. in het juninummer van Coolia (1955) opgenomen:
Overdr. Nat. Hist. Maandbl.: Tabel op geslachten van plaatjeszwammen en

boleten door Van Eyndhoven ƒ 0,25.

Deze overdruk is te koop voor ƒ 0,40! bij Nat. Hist. Museum, Bosquetpl. 7, Maastricht.

De N.M.V. heeft daarentegen, behalve de in bovengenoemde lijst vermelde publicaties, nog voorradig:

Determineertabel op de geslachten van gekleurdsporige plaatjeszwammen door Van Eyndhoven ƒ 0,25.

De wetenschappelijke namen der Fungi door Van Eyndhoven ƒ 0,25.

Bestellen bij Dr R.A. Maas Geesteranus, Rijksherbarium, Nonnensteeg 1, Leiden. Betaling op postrekening 90902 t.n.v. penningm. Ned. Myc. Ver. te Amsterdam.

NIEUW LID

K.R. Libbenga, Prins Bernhardstr. 61, Hillegom (studentlid)

ADRESWIJZIGINGEN

J. Daams naar Raderweg C5, „De Wilde Roos", Oud-Loosdrecht.
Ir G. van den Ende naar Diepenbrocklaan 4, Baarn.
H. van der Gaag, naar Bennekomseweg 102, Wageningen.
Mej. E.J. Reesink, naar 2e Dorpsstr. 50, Zeist.
H. Rijkhoek naar Stationsweg 14, Drimmelen.

OVERLEDEN: Dr H.A.A. van der Lek, Wageningen; Mevr. E. van der Leek-Boom, A'dam.

LID AF:Mej. Dr Ch.H. Andreas, Haren; P.J. Bels, Canada; Mej. E. Blans, A'dam; Mevr. M. Laqueur-Loewenthal, A'dam; I.R. Mulder, Drachten; Mevr. A.C.M. Roest-Pompe, Rijswijk; Mej. A. Scheltes, Eindhoven; Mevr. H.G. Uffelie-Vrolijk, Utrecht.